

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 lună fl. 1.

N-ri de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
pe 1 linie garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Discuții penibile.

(*) Un ziar maghiar a descoperit ori mai bine: a... „inventat” zilele trecute „socialiști greco-orientali” aici în comitatul Aradului.

N-am dat însă atenție acestor aberațiuni ungurești, pentru-că am văzut numai decât că e vorba de insinuări nevrednice, și mai presus de toate se caută numai pretext de a dovedi că „biserica gr.-orientală” — se înțelege atât cea „valahă” cât și cea sârbă — este păcătoasă și în privința misiunii sale culturale doarme somnul de moarte....

Ziarele noastre bisericesti sunt însă mai sensibile când e vorba de confesiune și d'aceia „Telegraful Român” (dela 16/28 c.) și respinge cu energie toate calomniile și insinuările atât ale celor dela „Magyar Allam” cari descoperiseră „socialiști greco-orientali”, cât și ale celor dela „Magyarország”, care mai zilele trecute căutau să compromită un mare așezământ românesc greco-oriental: *Fondațiunea Goșdu*, scriind că veniturile fondului se impart pentru scopuri de agitațiune națională.

Dacă ar fi vorba numai de respingerea calomniilor ungurești, n'am avea nimic de adăugat către cele-ce scrie „Telegraful” care apără și demn și cu succes biserica greco-orientală română.

Insinuările organului clerical din Budadesta însă par-că ar fi avut efect asupra unor frați de ai noștri, cari deși sunt de confesiunea greco-catolică, când vorba e de calomniile ungurești, vină ele chiar din parte clericală, trebuie să protesteze alături de noi toți cari mai presus de toate suntem Români!

Confrății dela Blaj, căci de ei e vorba, se pare că prea dau crezământsvonurilor tendențioase maghiare și luând de bani buni invențiile ziarului „Magyar Allam”, scriu și ei despre socialism gr.-oriental care s'ar desvolta paralel cu nazarenismul.

D'aci discuție inversunată între „Telegraful” și „Unirea”.

Ne e penibil să citim cum Români cu Români ajung la ceartă pe care Ungurii par-că dinadins caută să o provoace între noi.

Și ce e mai trist: nu este întâia oară că se întâmplă aceasta.

Ziarele ungurești scriu câte-odată lucruri ce le vin la socoteală celor dela „Telegraful”, de altădată altele, pe cari le înregistrează confrății dela „Unirea”. Nu de mult s'a făcut ceartă pe chestia unei corespondențe apărute în „Egyetértés”...

Pentru Dumnezeu! Să nu avem noi alte afaceri mai urgente și mai importante, de cât să ne apucăm a dovedi care biserică română este mai nevrednică: cea ortodoxă ori cea unită?!

Să nu avem noi oare atâta pătrundere în cât să vedem că între frați, cari sufer aceleași grele apăsări și cari desigur au aceiași caldă iubire pentru neamul românesc, potrivnicii noștri

caută să arunce mărul de ceartă, insinuând când una când alta, că doar doar ne vom încăiera!

Și noi să le facem plăcerea să ne încăierăm? Și să ne risipim puterile în discuțiuni penibile confesionale, când ar trebui să ne adunăm toate forțele pentru a rezista valurilor dușmănoase ce amenință pe toți Românii, de ambele confesiuni?!

Noi asigurăm pe confrății din Blaj că în comitatul Aradului nu sunt socialiști români. Ear dacă nazarenismul s'a incubat pe ici pe colo, cauza nu este a se căuta în confesiuni. În cele din urmă noi Românii toți ne-am dospit din același aluat și nu e de admis că însușirile bune naționale s'ar potența după confesiune. Nu Causa nazarenismului între Români este a se căuta în faptul că aici Românii trăiesc în apropierea Ungurilor și e natural ca din atâtea stricăciuni ungurești, câte una, ca ori-ce boală, să se strecoare și printre Români. D'aici însă și până a zice că confesiunea e de vină ori preoțimea care ar fi ticăloasă, e mare pas. Mai ales când nu e greu de constatat lupta crâncenă ce preoțimea și învățătorimea noastră greco-orientală poartă pentru apărarea Românilor de toate stricăciunile ungurești.

Facem deci un apel calduros către confrății noștri și-i rugăm să lase discuțiunile de felul acesta la o parte și să se preocupe mai presus de toate de adevărul crud și dureros: *stăm înconjurați de dușmani implacabili!*

Acum dacă și noi între noi luptăm pentru a ne slăbi, ce poate să ne aștepte?

Numai pierzarea!

Să ne gândim îndeosebi la bucuria cu care presa maghiară, de toate culorile, înregistrează ori-ce neînțelegeri între noi. Să ne gândim mai ales la bucuria satanică a celor cari ațîță între noi ura și ved că reușese cu planurile lor miserabile.

Și mai presus de toate să ne gândim că închiegarea definitivă a tuturor luptătorilor, a tuturor fiilor bravi ai națiunii se împedecă mult prin asemenea discuțiuni. Și e momentul suprem să fim toți una. Dacă nu ne-au strins laolaltă indestul de tare prigonirile brutale ale stăpânirii, cel puțin să ne deschidem ochii acum, când presa maghiară de toate nuanțele față de noi nu se arată decât aceeași: perversă, tendențioasă, plină de incriminări și negre reuțăți.

Sesiunea Corpurilor legiuitoare române a fost prelungită prin decret regal până la 15 Martie.

Mărturisiri prețioase. În ședința dela 28 c. a Dietei maghiare, vorbind de cauza socialismului agrar în Ungaria, deputatul Kemény Pál a zis:

„Isvorul acestui rău este că o parte a clasei poporațiunii înoată în belșug și într'atâta apasă pe cealaltă, în cât e silită să strige în suferința-i nespusă...”

A arătat apoi că în țeară capitaliștii oarei au făcut ca un kilogram de făină să fie cu 20—22 cr., ear salariul unui lucrător pe zi abea se ridică la 30—40 cr.

Dacă nu se va lecu răul curând, o să vie catastrofe îngrozitoare.

Să ne lămurim!

II.

Nu trag la îndoială, că comitetul de supraveghiere are să substearnă raportul seu anual direct adunării generale, și nu direcțiunii, ori prin direcțiune.

Cu toate aceste să nu uităm, că nici direcțiunea nu poate convoca o adunare generală ordinară pe — *nimerite!* Indată ce §-ul 195 al legii dispune, că adunarea generală nu poate decide asupra împărțirii profitului, fără de a fi propunerile direcțiunii referitoare, censurate și acceptate de comitetul de supraveghiere, *devine lucru de sine înțeles*, că direcțiunea trebuie să aibă la mâni, atunci când pășeste la convocarea adunării generale, raportul anual al comitetului de supraveghiere, ori în duplicat ori în copie autentică.

O direcțiune, care convoacă adunare generală ordinară fără a avea aceasta garantă la mâni, să expune d'a putea ajunge într'un fel penibil, încât comitetul de supraveghiere ar face excepții în contra propunerilor direcționali, și prin aceasta ar eși la iveală numai în însăși adunarea generală diferențe neaplanate între direcțiune și comitet.

Simpla comunicare a raportului comitetului de supraveghiere cu direcțiunea, nu este încă nici adresare nici prezentare directă, și astfel raportul acesta îl poate substerne comitetul direct însăși adunării generale.

Din momentul însă, în care i-s'a comunicat raportul comitetului în duplicat ori în copie, pentru direcțiune nu mai este acest raport — *străin*, precum zice dl Cosma, ci e un document, de care are trebuință și care este în pozițiunea de a-l pute publica.

Se lăsăm însă rezonanțele și să ne reîntoarcem earăși la textul §-ului 198 al legii comerciale.

Nici în elaboratul compus de Apáthy ca plan de proiect al legii comerciale, nici în proiectul de lege gata, eșit din mâinile anchetei speciale, nu s'a cuprins dispoziția, că afară de bilanț încă și careva „raport” să fie publicat înainte de adunarea generală. Trebuie deci, că ori în decursul desbaterilor comisionare ale Dietei din 1875, ori chiar în ședința plenară a Dietei să se fie primit o propunere, prin care s'a introdus atât în §§-ii 198 și 221 ai legii impunerea publicării și a „raportului”.

Eu n'am ocazie d'a putea scruta d'aice din Arad mai cu deamănuntul actele referitoare ale legislativei, cred însă că comentatorii legii comerciale, cari au scris tomuri întregi, explicând și interpretând fiecare dispozițiune a legii acesteia, trebuie ca să fie aflat ceva directivă necontestabilă în materialul desbaterilor comisionare ori plenare ale Dietei, fiindcă de altcum n'ar explica toți deopotrivă §-ul 198 în înțelesul, că raportul care trebuie publicat, este raportul comitetului de supraveghiere, ci desigur, că intrau în discuții mai profunde asupra acestei întrebări.

Dintre comentarele legii comerciale, ce mai vast și mai de preț este opul profesorului universității din Budapesta, Dr. Nagy Ferencz: „A magyar kereskedelmi jog kézikönyve” 2 tomuri, 1100 pagini, apărut în anul curinte în a IV-a ediție amplificată.

Dr. Nagy Ferencz interpretează §-ul de sub întrebare precum urmează:

... „Mai departe ti stă direcțiunii în datorință a griji de purtarea regulată a registrelor, a compune bilanțul anual, a-l supune acela censurării comitetului de supraveghiere, și censurat prin acesta, a-l publica (adecă: bilanțul) dinpreună cu raportul acestuia (annak az évi számadásokra és a nyereség-felosztásra vonatkozó jelentésével együtt) referitor la socoțiile anuale și la împărțirea profitului, cu 8 zile nainte de adunarea generală. (Tom. I., 388.)

În ce privește usul, cutez să afirm, că societățile pe acții străine, în special cele mai însemnate, totdeauna raportul comitetului de supraveghiere l'au publicat și îl publică, și dacă unele din aceste publice și raportul direcțiunii, o fac, pentru-că acțiunile lor se cumperă și vind la Bursă și astfel au interes, ca publicul să știe și mai nainte de adunarea generală, ce dividende dau.

În fine din punct de vedere practic aflu, că e cu mult mai ușor și mai puțin costisitor a publica raportul comitetului de supraveghiere, care culminează în 2—3 enunțiațiuni lapidare, decât „comunicările” direcțiunii, care în cele mai multe cazuri e de mai multe coale și se estinde și asupra unor chestiuni de interes secundar, ori chiar de tot interne ale institutului.

Când încheiu cu aceste din parte-mi discuția, țin să observ din nou, că am scris numai din interes a contribui la lămurirea lucrului și doresc că ori într'un fel ori în altfel interpretat, §-ul 198 să nu poată servi de basă vre-unui tribunal a aplica în puterea §-lui 221, mulțea de bani de 1000 fl. asupra vreunei direcțiuni pe bancă românească, — pentru-că zău, mare risico ar fi a umbla cu atare pedeapsă în spate după interpretarea cea mai competentă: a Curiei.

Druicus.

Schimbări în guvern.

În cercurile politice din Budapesta se dă ca sigură știrea că în guvernul actual se vor face oare-cari schimbări.

Astfel e vorba ca în locul lui Iósika să fie numit contele Széchenyi, ear în locul lui Erdélyi, autorul ordonanței prin care se confiscă libertatea de presă și cărui vi-se va face un loc la Curie, are să vindă Darányi Ignatz.

Remânând atunci vacant portofoliul agriculturii, Bánffy va putea să impace cel puțin pe unul din mulții aspiranți la acest portofoliu. Se zice anume că va fi numit un membru influent al Casei Magnaților.

Așa, că pe când se vor începe tractările cu Austria, schimbări se vor fi operat nu numai peste Leitha, ci și în guvernul maghiar.

Bibliografie.

„Istoria Patriei“ si clemente din istoria universală. tractată după metoda biografic în două cursuri concentrice pentru școalele populare române de Ioan Dariu. Carte aprobată de Inaltul Ministru r. ung. prin ordinațiunea ministerială dno. 20 Dec. 1888. Nro. 37,358; și de Vener. Consisioare din Sibiu, Arad si Caransebeș etc. Prețul unei exemplar broșat 25 cr.

Edițiunea a IV-a revizută. (Cu portretele mai multor regenti și bărbați alesi).

Brașov, 1898. Editura librăriei H. Zeidner.

„Manual de Morala Evangelică“ sau scurtă explicare a textelor cu conținut moral din cele 4 Evanghelii de dl Moise N. Pacu, doctor în drept, profesor la liceul local, avocat și fost deputat. Carte aprobată de St. Sinod Galați, ediția II-a O recomandăm cu totdinadinsul preoților și învățătorilor precum și părinților de familie și creștinilor pioși.

Se află de vânzare la autor, strada sf. Ilie Nr. 8, la librăria Nebuneli din Galați și la librăriile principale din țară. Prețul unui exemplar 3 lei.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Prețul 60 cr. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Abecodar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic Ștefu, Iuliu Groșoreun, Nic. Boscaiu și Petru Vanceu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop.“

Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzând 40 de poesii

drăgălașe atât prin gândirile, cât și forma în care sunt turnate. Prețul: pentru Austro-Ungaria 1 fl, pentru România 2 lei 50 bani.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună. Un număr 14 cr., o serie de 5 numere 70 cr., 10 numere 1 fl. 40 cr.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3 și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai“ comedie.

„Jertfa Creștinilor“. Comentar al liturgiilor bisericești grecești, compus de Dr. Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratului Ordinariat metropolitan de Alba-Julia și Păgăraș. Blaj, 1897. tipografia seminarului archidieceșan. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura autorului. Venitul curat va fi o contribuire la formarea unui fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Istoria universală“ pentru școalele secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. Evul nou. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897. Prețul 1 fl. 50 cr.

„Manual de Theologia Morală“ de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I.“ Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul II. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Victoria“ institut de credit și de economii SOCIETATE PE ACȚII. Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2. Întemeiată la 1887. Capital de acții . . . fl. 300.000 Fond de rezervă . . . „ 100.000 Depuneri . . . „ 1,000.000 Circulația anuală . . . „ 15,000.000 Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. Darea de venit după interese înca o solvește institutul separat. După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandaiei. 103--(4) Direcțiunea institutului.

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Table with multiple columns showing train routes and fares. Columns include route names (e.g., Arad-Budapesta, Arad-Ciaba-Oradea-mare), train types (pleacă, seară, dim.), and fares in various currencies (fl, lei, etc.).